

Zaključna konferenca

»Predstavitev dosežkov in pogled naprej«

Modernizacija srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja vključno z vajeništvom,
prenova višješolskih študijskih programov ter vzpostavitev digitalno podprtih učnih mest
2022–2026

Sreda, 22. april 2026

Od projekta do prakse: izzivi in dosežki socialnega partnerstva v poklicnem izobraževanju

prof. dr. Klara Skubic Ermenc,
visokošolska učiteljica

Oddelek za pedagogiko in andragogiko, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani

MPI

Zaključna konferenca

»Od projekta do prakse: izzivi in dosežki socialnega partnerstva v poklicnem izobraževanju«

prof. dr. Klara Skubic Ermenc
Filozofska fakulteta UL

Vsebina predavanja

1. Uvod: pod kakšnimi pogoji je prenos projektnih rešitev v prakso lahko uspešen?
2. Metodološka zasnova
3. Ključne lekcije iz evalvacije sistema vajeništva in socialnega partnerstva
4. Zaključek: zakaj nam socialnega partnerstva nikoli ni uspelo uveljaviti v celoti in zakaj predlogov (še?) ne uresničujemo?

Pod kakšnimi pogoji je prenos projektnih rešitev v prakso lahko uspešen?

1. Projektne rešitve je mogoče prenesti v prakso le, če odpravljajo konkretne težave prakse in stojijo na trdni politični podpori.

2. Projekt potrebuje relevanten metodološki načrt, ustrezno zasnovano raziskovalnega problema in raziskovalnih vprašanj.

3. K uspehu pripomore participatorno raziskovanje – predlogi so oblikovani skozi dialog v vseh fazah evalvacije.

Široko kvantitativno in kvalitativno zasnovan niz evalvacij

Prva faza od 2017 do 2020:

Evalvacija poskusnega uvajanja vajeništva

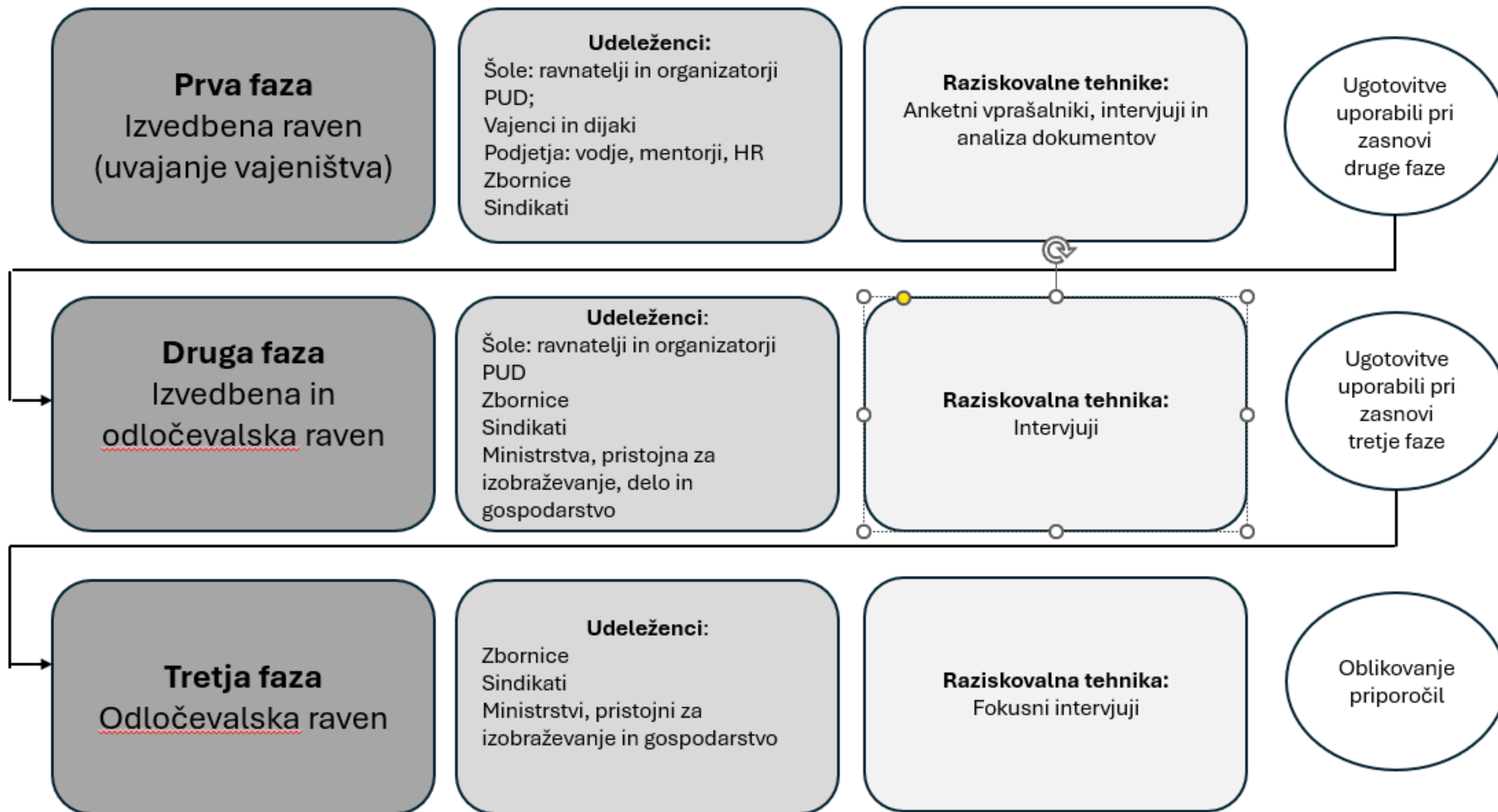
Druga faza od 2021 do 2025:

Evalvacija obstoječe ureditve vajeniškega sistema;
Študija izvedljivosti uvajanja vajeništva v SSI, VSI in
izobraževanju odraslih;
Evalvacija verifikacije učnih mest

Izhodiščna teza:

Uspeh vajeništva je odvisen od delujočega socialnega partnerstva in kakovostnega socialnega dialoga, zato morata biti središče raziskovalnega fokusa in zaobjeti širše dimenzije poklicnega izobraževanja.

Metodološka zasnova: sekvenčno in participatorno raziskovanje

Rezultati

- Poročila dostopna na:
<https://cpi.si/poklicno-izobrazevanje/vajenistvo/>

Socialno partnerstvo in vajeniška oblika poklicnega izobraževanja

Sinteza ugotovitev evalvacij (2017 –
2025) in predlogi ukrepov

Obravnavano na Strokovnem
svetu RS za poklicno in
strokovno izobraževanje

+ Evalvacija poskusnega uvajanja vajeniške oblike izobraževanja

— Evalvacija obstoječega sistema vajeništva

Udejanjanje socialnega partnerstva, sintezno poročilo o evalvaciji obstoječega sistema vajeništva

- Priloga 1: Delno poročilo o rezultatih intervjujev z vajeniškimi šolami
- Priloga 2: Delno poročilo o rezultatih intervjujev s socialnimi partnerji in predstavniki resornih ministrstev
- Priloga 3: Delno poročilo o rezultatih fokusne skupine s socialnimi partnerji in predstavniki resornih ministrstev

Zapri   Zapri vse

— Študija izvedljivosti uvajanja vajeništva v srednje strokovno in višješolsko strokovno izobraževanje ter na področje izobraževanja odraslih

Študija izvedljivosti uvajanja vajeništva v srednje strokovno in višješolsko strokovno izobraževanje ter na področje izobraževanja odraslih – Sinteza poročila

- Priloga 1: Delno poročilo o rezultatih anketiranja poklicnih in strokovnih šol
- Priloga 2: Delno poročilo o rezultatih anketiranja podjetij
- Priloga 3: Delno poročilo o rezultatih fokusne skupine s predstavniki višjih strokovnih šol
- Priloga 4: Delno poročilo o rezultatih fokusne skupine na področju izobraževanja odraslih

Študija izvedljivosti uvajanja vajeništva v SSI VSI in IO – Odziv socialnih partnerjev

Ključne lekcije iz evalvacije sistema vajeništva in socialnega partnerstva

1. Socialni dialog in medresorsko sodelovanje

Ugotovitev:

Kljub tradiciji socialnega partnerstva socialni dialog ne živi v polni meri; zaupanje šepa.

Ključne ovire: nezadostno sodelovanje med relevantnimi resorji (zlasti MVI in MDDSZ), šibko zanimanje s strani odločevalcev in prenašanje odgovornosti za vajeništvo na izobraževalni resor.

Predlog:

Vajeništvo opredeliti kot nacionalno skrb in skleniti „zavezništvo za vajeništvo“.

Okrepiti medresorsko sodelovanje: MVI naj bo pobudnik, MDDSZ ključni partner zaradi vloge pri PS in kot član SSPSI.

2. Zmožljivosti socialnih partnerjev in podjetij

Ugotovitve

Sindikati: kadrovsko šibki, odsotnost stališč do PSI.

MDDSZ: neprevzemanje odgovornosti za formalno poklicno izobraževanje.

MGTŠ: sofinancira javne naloge zbornic, ima interes, nima pristojnosti.

Zbornici: velik angažma, a kadrovsko premalo močni.

Kapacitete podjetij: interes je, a manj pripravljenosti in kapacitet za prevzemanje večjega deleža odgovornosti za izobraževanje vajencev.

Predlog

Ohranjanje temeljev sistema, a krepitev participacijskega modela.

Okrepitev vloge soc. partnerjev v SSPSI in področnih odborih za PS.

Okrepitev kompetenc članov SSPSI: izkušnje, znanje, podpora lastnih ustanov.

Osveščanje podjetij o pomenu včlanitve v zbornice: več in bolj raznolika podpora s strani zbornic.

Participacijski model:

vodilna vloga MVI, a v stalnem dialogu z deležniki.

3. Epistemološki in organizacijski pogoji

Problem 50 %

Mentorji vajence poučujejo?

Primerna učna okolja v podjetjih?

Podjetja realizirajo vse cilje KZ?

Predlog

Uvedba trialnega modela.
Fleksibilnejša opredelitev tednov PUD.

Cilji KZ se realizirajo delno tudi v MIC.

4. Neuskklajenost politik na področjih izobraževanja, sociale in dela

- Status dijaka kot socialni status (družinska, študentska politika)
- Status dijaka kot delovni status (malo delo prek napotnic)

Vajeništvo se vajencem finančno ne splača.

Tabu teme, v katere se ne posega.

Vajeništvo kot zaposlitev neizvedljivo zaradi pošolane logike.

Mentaliteta odgovornosti države in šolskega sektorja se odraža tudi v prevladujočem stališču, da je za vajeništvo finančno odgovoren javni sektor.

Vajeništvo pa je po definiciji dialog med javnim in zasebnim interesom.

Zaključek: zakaj nam socialnega partnerstva nikoli ni uspelo uveljaviti v celoti in zakaj predlogov (še?) ne uresničujemo?

Primerjalnopedagoška razlaga

1. Reforma PSI v 90-ih:

- Prenos politik (*policy transfer*): **sposojanje politik** (*policy borrowing*) – „uvoz“ germanskega koordinacijskega (dualnega) modela poklicnega izobraževanja.
- A nezadostno upoštevanje **konteksta** – evalvacija kaže na dva ključna vidika zanemarjenega konteksta:
  - (1) neupoštevanje prevladujoče slovenske mentalitete, ki pravi, da sta država in izobraževalni resor odgovorna za šolstvo;
  - (2) prešibke zmogljivosti (kadri, kompetence) socialnih partnerjev in podjetij.

2. Vstop v EU:

- Procesi **evropeizacije** izobraževanja: prevzemanje skupnih ciljev, iniciativ in orodij – je bilo prevzemanje nekritično, celo vsiljeno? Le iskanje hitrih rešitev, s katerimi zadovoljimo mednarodne oz. nadnacionalne akterje, a niso ustrezni glede na lokalni kontekst?
- Prenos politik v primeru vajeništva – primer **lažnega prenosa** (Phillips in Ochs: ko oblasti napovedo spremembe, za katere vedo, da imajo malo možnosti za uresničitev).

3. Aktualni odziv odločevalcev (MVI in SSPSI) na predloge, oblikovane v evalvaciji:

- Neodzivnost do uresničljivih, konkretnih in partnersko sprejetih predlogov.

MPIi

**MODERNIZACIJA
POKLICNEGA
IZOBRAŽEVANJA**

»Financira Evropska unija – NextGenerationEU«

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

NAČRT ZA
OKREVANJE
IN ODORNOST

Financira
Evropska unija
NextGenerationEU

CPI
CENTER RS ZA
POKLICNO
IZOBRAŽEVANJE

MODERNIZACIJA
POKLICNEGA
IZOBRAŽEVANJA